

prima instanță – G. Liulca
instanța de apel – T. Duca, S. Procopciuc, A. Albu

dosarul nr. 2ra-2581/13

DECIZIE

20 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tatiana Răducanu
Sveatoslav Moldovan
Ion Corolevski
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Clavdia Pîrlui

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Clavdiei Pîrlui împotriva
Tamarei Stoico cu privire la încasarea sumei și la cererea reconvențională a Tamarei
Stoico împotriva Clavdiei Pîrlui cu privire la declararea nulității actului juridic

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 19 februarie 2013, prin care a fost
admis apelul declarat de către Tamara Stoico, casată integral hotărârea Judecătoriei
Soroca din 27 septembrie 2012 și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea inițială și
acțiunea reconvențională au fost respinse

constată:

La 04 mai 2012, Clavdia Pîrlui a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Tamarei Stoico cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că din anul 2010 Tamara Stoico i-a
solicitat un împrumut bănesc, deoarece nu dispune de bani pentru tratamentul soțului,
Ivan Stoico. La 03 martie 2012, Ivan Stoico a decedat și Tamara Stoico i-a solicitat
reclamantei să se ocupe ea de înmormântarea soțului ei cu condiția că-i va restitui
cheltuielile.

Drept urmare ea s-a ocupat de înmormântarea lui Ivan Stoico și a suportat toate
cheltuielile pentru serviciile funerare, inclusiv transport și masa de pomenire în sumă
totală de 35000 lei, iar Tamara Stoico a întocmit o recipisă, prin care s-a obligat să-i
restitue suma de 35000 lei în termen de două săptămâni.

Susține că la nenumărate adresări de a-i restitui suma cheltuielilor suportate,
ultima o tot amâna cu promisiuni.

Își întemeiază acțiunea conform prevederilor art. 512, 572, 575, 579, 583 Cod
civil, care prevăd obligația părții de a-și executa obligația asumată și art. 871 Cod
civil conform căroră în cazul în care nu este prevăzut termenul de restituire a

împrumutului obligația se execută în termenul de 30 zile din momentul pretinderii executării obligației.

Solicită încasarea în beneficiul ei de la Tamara Stoico a datoriei în sumă de 35000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, Tamara Stoico, reprezentată de către avocatul Sergiu Malai a depus cerere reconvențională împotriva Clavdiei Pîrliei, solicitând declararea nulității recipisei din 08 martie 2012 și încasarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea acesteia a indicat că careva sume de bani de la Clavdia Pîrliei nu a împrumutat, iar recipisa din 08 martie 2012 ea a semnat-o din motiv că Clavdia Pîrliei a amenințat-o și a dus-o în eroare.

Susține că la 06 iulie 2012 Tamara Stoico s-a adresat Comisariatului de Poliție cu o cerere numărul de înregistrare 3867 prin care a solicitat să fie trase la răspundere reclamanta Clavdia Pîrliei, martorul Gheorghe Ciobanu și persoanele care au amenințat-o cu răfuiala fizică și au impus-o să semneze recipisa de împrumut.

Menționează că ea nu a împrumutat și nici nu a primit careva sume de bani de la Clavdia Pîrliei.

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca din 27 septembrie 2012 a fost încasat de la Tamara Stoico în beneficiul Clavdiei Pîrliei suma de 35000 lei cu titlu de datorie și 1050 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 19 februarie 2013 a fost admis apelul declarat de către Tamara Stoico, casată integral hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care au fost respinse acțiunea inițială și acțiunea reconvențională.

La 11 iunie 2013, Clavdia Pîrliei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că concluzia instanței de apel precum că din materialele dosarului rezultă că dânsa și-a motivat cererea de chemare în judecată împotriva Tamarei Stoico în baza recipisei din 08 martie 2012, care nu poate constitui drept temei pentru încasarea sumei împrumutului, considerând că înscrisul nu conține informații clare despre părțile contractului de împrumut, despre suma concretă a împrumutului precum și asupra faptului că suma a fost transmisă cu titlu de împrumut, și nu în temeiul altor obligații, este greșită.

Consideră că instanța de apel n-a analizat integral și obiectiv toate probele existente la dosar, cum ar fi declarațiile martorilor și ale părâtei.

Menționează că intimata pe parcursul examinării pricinei a încercat prin toate metodele de a duce în eroare instanța, invocând diferite motive în cererea reconvențională, care urmau a fi apreciate critic.

Susține că ea a suportat mult mai multe cheltuieli pentru îngrijirea și înmormântarea lui Ivan Stoico, însă a solicitat restituirea doar a sumei real împrumutate intimitei, în schimbul căreia a primit recipisa de la Tamara Stoico.

Consideră că prima instanță a analizat multilateral și obiectiv circumstanțele de fapt și de drept și a adoptat o hotărâre legală.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 19 februarie 2013 a fost expediată în adresa recurente la 22 aprilie 2013, care a fost recepționată de ultima la 25 aprilie 2013, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție (f. d. 106).

Astfel, instanța de recurs constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat în termen recursul la 11 iunie 2013.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea prin care a fost respinsă acțiunea inițială și cu menținerea hotărârii primei instanțe în partea dată din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Tamara Stoica, instanța de apel a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, și ilegalității hotărârii primei instanțe, fiind casată integral hotărârea și pronunțată o nouă hotărâre, prin care atât acțiunea inițială a Clavdiei Pîrliei împotriva Tamarei Stoico cu privire la încasarea sumei, cât și cea reconvențională a Tamarei Stoico împotriva Clavdiei Pîrliei cu privire la declararea nulității recipisei au fost respinse.

În susținerea soluției date cu privire la respingerea acțiunii inițiale, instanța de apel, cu referire la art. art. 195, 199, 210, 211 Cod civil, a concluzionat că recipisa prezentată de Clavdia Pîrliei în susținerea acțiunii sale nu confirmă exteriorizarea de voință a părților la nașterea și executarea obligațiilor de împrumut, ci a altor relații juridice, nefiind stabilit consimțământul valabil exprimat la nașterea raportului juridic de împrumut și nefiind determinat nici obiectul actului juridic.

Instanța de recurs constată, însă, că la examinarea acțiunii inițiale instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia de a admite acțiunea inițială a Clavdiei Pîrliei.

Astfel, la caz se constată că înaintând acțiunea în judecată împotriva Tamarei Stoico, Clavdia Pîrliei a solicitat încasarea datoriei în sumă de 35000 lei, ce constituie cheltuielile legate de înmormântarea soțului pârâtei, întemeindu-și cerințele pe recipisa întocmită la 08 martie 2012.

Din materialele dosarului rezultă că la 08 martie 2012 a fost întocmită o recipisă semnată de Clavdia Pîrliei și Tamara Stoico, prin care ultima confirmă obligația sa de a restitui Clavdiei Pîrliei suma de 35000 lei pentru cheltuielile legate de înmormântarea soțului Ivan Stoico (f. d. 3).

Conform art. 8 alin. (1) Cod civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt

prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Cu referire la prevederile enunțate, instanța de recurs constată că recipisa nominalizată întrunește elementele unui act juridic care dau naștere drepturilor și obligațiilor civile.

În acest context, instanța de recurs reține dispozițiile art. 195 Cod civil, care stipulează că act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Prin urmare, în interpretarea corectă a noțiunii de act juridic în sensul art. 195 Cod civil, este de înțeles că unul din elementele definitorii ale actului juridic civil este manifestarea de voință. Având drept scop crearea, modificarea ori stingerea unor raporturi cu alte persoane, voința autorului actului juridic civil trebuie să fie manifestată, exteriorizată. Eficacitatea acestei voințe depinde de posibilitatea altor persoane de a lua cunoștință de ea. Manifestarea de voință trebuie să provină de la un subiect de drept civil - persoană fizică sau persoană juridică, întrucât actul juridic civil este un act volitiv și conștient. Manifestarea de voință trebuie să fie îndreptată spre producerea efectelor juridice: nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Raportând prevederile legale la caz și reieșind din constatările relatate de instanțe, instanța de recurs conchide că prima instanță temeinic a constatat obligația Tamarei Stoico de a restitui datoria Clavdiei Pîrlui în sumă de 35000 lei, or în speță s-a stabilit incontestabil că suma menționată reprezintă cheltuielile ce au fost suportate de ultima în legătură cu înmormântarea lui Ivan Stoico, care a fost soțul intinatei.

Existența acestui raport juridic și asumarea obligației de a restitui datoria se demonstrează atât prin actul juridic semnat de părți, întocmit în formă de recipisă din 08 martie 2012, confirmat și prin declarațiile martorilor Gheorghe Ciobanu, Tatiana Holmețcaia, care au susținut că Tamara Stoico a recunoscut datoria față de Clavdia Pîrlui și a manifestat voința la executarea obligației de a restitui această datorie prin semnarea recipisei nominalizate (f. d. 30-31, 41-43).

În această ordine de idei temeinic atât prima instanță, cât și instanța de apel au apreciat critic afirmațiile Tamarei Stoico, precum că ea a semnat recipisa indicată sub presiune și constrângere, corect stabilind că acestea portă un caracter declarativ, fiind lipsite de suport probatoriu.

Cum de altfel, justificat a fost respinsă, de instanța de apel, și invocarea Tamarei Stoico cu referire la faptul că ea nu-și conștientiza acțiunile sale la data semnării recipisei, or nici această susținere nu și-a găsit confirmare în cadrul judecării prezentei cauze.

Sub aspectul celor relatate este evident că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea inițială, ce a dus la emiterea unei soluții greșite în partea dată, pe când prima instanță în mod temeinic și legal a admis pretențiile înaintate de către Clavdia Pîrlui și justificat a dispus încasarea, din contul Tamarei Stoico în beneficiul Clavdiei Pîrlui, a sumei de 35000 lei.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea în care a fost casată hotărârea primei instanțe și respinsă acțiunea Clavdiei Pîrliei împotriva Tamarei Stoico cu privire la încasarea sumei cu menținerea în partea dată a hotărârii primei instanțe.

Totodată este de remarcat că instanța de recurs este în imposibilitatea de a se pronunța pe marginea legalității deciziei instanței de apel, prin care a fost respinsă acțiunea reconvențională a Tamarei Stoico împotriva Clavdiei Pîrliei cu privire la declararea nulității actului juridic, deoarece decizia în partea dată nu a fost contestată, iar conform art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Clavdia Pîrliei.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Bălți din 19 februarie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Clavdiei Pîrliei împotriva Tamarei Stoico cu privire la încasarea sumei și la cererea reconvențională a Tamarei Stoico împotriva Clavdiei Pîrliei cu privire la declararea nulității actului juridic, în partea prin care a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii inițiale a Clavdiei Pîrliei împotriva Tamarei Stoico cu privire la încasarea sumei și se menține în partea dată hotărârea Judecătoriei Soroca din 27 septembrie 2012.

În rest decizia Curții de Apel Bălți din 19 februarie 2013 se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Judecătorii

Valeriu Doagă

Tatiana Răducanu

Sveatoslav Moldovan

Ion Corolevski

Ala Cobăneanu